

LibreOffice
The Document Foundation

Handleiding voor beginners

Hoofdstuk 0 *Voorwoord*

Documentatie voor LibreOffice is beschikbaar op
www.nl.libreoffice.org/ondersteuning/documentatie/
en www.odfauthors.org/libreoffice/nederlands

Auteursrecht

Dit document is onder auteursrecht © 2010 – 2016 van het LibreOffice Documentation team, waarvan de bijdragers hieronder zijn genoemd. Iedereen mag het verspreiden en/of aanpassen met inachtneming van de condities van GNU General Public License (<http://www.gnu.org/licenses/gpl.html>), versie 3 of hoger of de Creative Commons Attribution License (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>), versie 4 of hoger.

Alle handelsmerken in deze gids zijn eigendom van de rechtmatige eigenaars.

Medewerkers

Jean Hollis Weber

Peter Schofield

Lera Goncaruk

Reacties

Opmerkingen en suggesties kunnen aan de oorspronkelijke auteurs van de Engelstalige handleiding via de mailinglijst van het documentatieteam (documentation@global.libreoffice.org) gezonden worden.

Bedenk wel dat alles wat u naar een mailinglijst stuurt, inclusief uw e-mailadres en andere persoonlijke informatie die in het bericht staan, openbaar gearchiveerd wordt en niet verwijderd kan worden.

Heeft u op- of aanmerkingen over de Nederlandstalige vertalingen dan kunt u terecht op de mailinglijst: discuss@nl.libreoffice.org

Inschrijven kan via een mailtje aan discuss+subscribe@nl.libreoffice.org

Vertalers

Kees Kriek

Leo Moons

Publicatiedatum en softwareversie

Gepubliceerd 18 maart 2016. Gebaseerd op LibreOffice 5.1

Vertaald september 2016

Inhoudsopgave

Auteursrecht	ii
Voor wie is dit boek bestemd?	1
Wat vindt u in dit boek?	1
Waar kunt u meer hulp krijgen?	1
Helpsysteem.....	1
Gratis online ondersteuning.....	1
Betalende ondersteuning en opleiding.....	2
Wat kan verschillen?	2
Afbeeldingen.....	2
Pictogrammen.....	3
LibreOffice op een Mac gebruiken	3
Hoe heet alles?	3
Wie schreef dit boek?	4
Dankwoord	5
Vertalers:.....	5
Veelgestelde vragen	5

Voor wie is dit boek bestemd?

Iedereen, die snel over weg wil kunnen met LibreOffice, zal deze *Handleiding voor Beginners* een waardevolle bron van informatie vinden. Het maakt niet uit of u nog niet vertrouwd met kantoorsoftware of dan u reeds gebruiker bent van een ander kantoorpakket.

Wat vindt u in dit boek?

Dit boek geeft u een introductie in de belangrijkste onderdelen van LibreOffice:

- Writer (tekstverwerker)
- Calc (rekenblad)
- Impress (presentaties)
- Draw (vector grafieken)
- Base (database)
- Math (bewerken van formules)

Dit boek beschrijft ook een aantal functies die van toepassing zijn op alle onderdelen, zoals het installeren en aanpassen aan eigen voorkeuren, stijlen en sjablonen, opnemen van macro's en afdrukken. Voor meer details kunt u de individuele handleidingen voor elk onderdeel raadplegen.

Waar kunt u meer hulp krijgen?

Dit boek, de andere LibreOffice handleidingen, het ingebouwde Help-systeem en andere ondersteuning veronderstellen dat de gebruiker weet hoe hij een computer moet gebruiken en dat hij weet hoe hij basisfuncties, zoals opstarten van een programma, openen en opslaan van een programma kent.

Helpsysteem

LibreOffice heeft een uitgebreid helpsysteem aan boord. Dit is de eerstelijns hulp bij het gebruik van LibreOffice. U kunt het inschakelen door op *F1* te drukken of door **Help voor LibreOffice** te kiezen in het menu **Help**. Bovendien kunt u Tips en Uitgebreide Help activeren in LibreOffice. (**Extra > Opties > LibreOffice > Algemeen**).

Wanneer Tips actief zijn, plaatst u de muisaanwijzer boven een pictogram en u ziet een klein rechthoekje ("tooltip") met een kleine beschrijving van de functie. Voor meer uitgebreide uitleg, selecteer **Help > Wat is dit?** en plaats de muisaanwijzer boven het pictogram.

Gratis online ondersteuning

De LibreOffice gemeenschap ontwikkelt niet alleen software maar levert ook gratis ondersteuning op vrijwillige basis. Zie de tabel hieronder en de webpagina:

<http://nl.libreoffice.org/ondersteuning/ondersteuning-door-de-gemeenschap>

U vindt duidelijke online ondersteuning van de gemeenschap via mailinglijsten en de Ask LibreOffice website: <https://ask.libreoffice.org/en/questions> (in het Engels). Talrijke andere websites geven u gratis tips en lessen. Er is ook een forum, dat ondersteuning biedt voor LibreOffice in verschillende talen (geen Nederlands): <http://www.libreofficeforum.org/forum>

Ook een andere belangrijke website verstrekt ondersteuning voor LibreOffice, maar ook voor andere open source kantoor suites: <http://forum.openoffice.org/en/forum>

Tabel 1: Gratis ondersteuning voor gebruikers van LibreOffice

Gratis ondersteuning voor LibreOffice	
Ask LibreOffice	Vragen en antwoorden van de LibreOffice gemeenschap http://ask.libreoffice.org/en/questions/
Documentatie	Handleidingen, how-tos en andere documentatie http://nl.libreoffice.org/ondersteuning/documentatie/ http://www.libreoffice.org/get-help/documentation/ https://wiki.documentfoundation.org/Documentation/Publications
Veelgestelde vragen	Antwoorden op veelgestelde vragen http://wiki.documentfoundation.org/Faq
Mailinglijsten	Gratis ondersteuning door de gemeenschap wordt verstrekt door een netwerk van ervaren gebruikers http://www.libreoffice.org/get-help/mailling-lists/
Moedertaal ondersteuning	De LibreOffice website in verschillende talen. http://www.libreoffice.org/community/nlc/ Mailinglijsten voor ieders moedertaal http://wiki.documentfoundation.org/Local_Mailing_Lists Informatie over sociale netwerken kan op de wiki-pagina gevonden worden https://wiki.documentfoundation.org/Website/Web_Sites_services
Toegankelijkheidsopties	Informatie over beschikbare toegankelijkheidsopties http://www.libreoffice.org/get-help/accessibility/

Betalende ondersteuning en opleiding

Ondersteunende diensten kunnen verkregen worden onder de vorm van een contract met een verkoper of een bedrijf dat zich specialiseert in LibreOffice. De informatie over Gecertificeerde Professionele Ondersteuning vindt u op de website van The Document Foundation
<http://www.documentfoundation.org/gethelp/support>

Wat kan verschillen?

Afbeeldingen

LibreOffice werkt op verschillende besturingssystemen, Windows, Linux en Mac OS X, die elk verschillende versies hebben en aangepast kunnen worden door de gebruikers (lettertypes, kleuren, thema's, vensterbeheerders). De afbeeldingen in deze handleiding werden van Windows 10 gebruikt, om de uniformiteit te bewaren en kunnen daarom enigszins afwijken van wat u op uw computer ziet.

Ook sommige dialoogvensters kunnen verschillen, afhankelijk van de gekozen instellingen van LibreOffice. LibreOffice gebruikt standaard de dialoogvensters van uw besturingssysteem. Met deze dialoogvensters kunnen alleen op deze computer aangebrachte bestandssystemen verplaatst worden. Dit gedrag kan veranderd worden om extra manieren van werken toe te laten, zoals werken in de cloud of op servers en het zoeken naar versies. U wijzigt naar het gebruik van LibreOffice dialoogvensters:

- Op Linux en Windows besturingssystemen, ga naar **Extra > Opties > LibreOffice > Algemeen** op de *Menubalk* en open het dialoogvenster voor algemene opties.
- Op een Mac besturingssysteem, ga naar **LibreOffice > Voorkeuren > Algemeen** op de *Menubalk* en open het dialoogvenster voor algemene opties.

- Selecteer **LibreOffice dialoogvensters gebruiken** onder *Dialoogvensters Openen / Opslaan* om de LibreOffice dialoogvensters weer te geven.
- Klik op **OK** om uw instellingen op te slaan en het dialoogvenster te sluiten.

Pictogrammen

De LibreOffice gemeenschap heeft verschillende sets pictogrammen gemaakt: Breeze, Galaxy, High Contrast, Oxygen, Sifr en Tango. Elke gebruiker kan één van deze naar wens gebruiken. Zo is het dus best mogelijk dat de gebruikte pictogrammen in de schermafbeeldingen niet overeenkomen met degene die de gebruiker verkozen heeft. Omwille van de eenduidigheid werd er in deze handleiding voor gekozen om steeds dezelfde set pictogrammen te gebruiken. De pictogrammen-set is in te stellen bij **Extra > Opties > LibreOffice > Weergave**.

LibreOffice op een Mac gebruiken

Sommige toetsen en menu-items verschillen op een Mac in vergelijking met die in Windows of Linux gebruikt worden. De onderstaande tabel geeft enkele van de meest voorkomende vervangingen voor de instructies in dit hoofdstuk. Voor een meer gedetailleerde lijst kunt u de Help raadplegen.

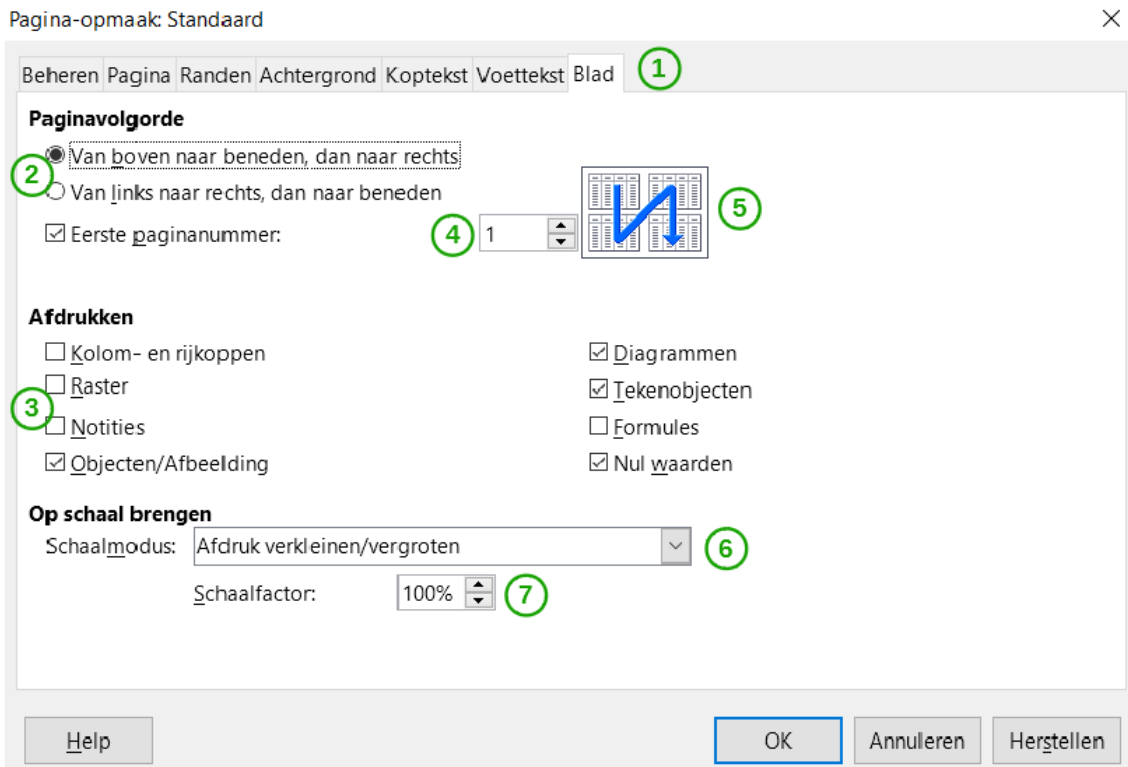
<i>Windows/Linux</i>	<i>Equivalent voor Mac</i>	<i>Effect</i>
Menuselectie Extra > Opties	LibreOffice > Voorkeuren	Toegang tot instellingsopties
<i>Klik met rechts</i>	<i>Control+klik</i>	Contextmenu openen
<i>Ctrl (Control)</i>	⌘ (Command)	Gebruikt met andere toetsen
<i>F5</i>	<i>Shift+⌘+F5</i>	De Navigator openen
<i>F11</i>	⌘ + T	Het venster Stijlen en opmaak openen

Hoe heet alles?

De in LibreOffice gebruikte termen van de gebruikersinterface (in de delen van het programma dat gebruikers zien en gebruiken, in tegenstelling tot de achter-de-schermen code, die zorgt dat het programma werkt) zijn dezelfde als voor de meeste andere gelijksoortige programma's.

Een dialoogvenster is een speciaal soort venster. Het heeft als doel de gebruiker te informeren, informatie van de gebruiker te vragen of beide. Het biedt bedieningsknoppen waarmee de gebruiker kan specificeren hoe een handeling uitgevoerd moet worden. De technische namen van veel gebruikte bedieningsknoppen worden in [Afbeelding 1](#) getoond. In de meeste gevallen worden deze technische namen niet gebruikt in dit boek, maar is handig om ze te kennen, gezien de Help en andere bronnen van informatie die vaak gebruiken.

Betekenis van de verschillende knoppen

- 1 Tabblad (strikt gesproken geen besturingselement)
- 2 Keuzerondjes (er kan er slechts één per keer geselecteerd worden)
- 3 Keuzevak (er kan er meer dan één per keer geselecteerd worden)
- 4 Draaiknop (klik op de pijlen naar boven en beneden om het getal, dat in het tekstvak ernaast wordt weergegeven, te wijzigen of typ in het tekstvak)
- 5 Miniatuur of voorbeeld
- 6 Keuzelijst waaruit een item is te selecteren
- 7 Knoppen

Afbeelding 1: Betekenis van de verschillende knoppen

Sommige dialoogvensters kunnen open gelaten worden terwijl de gebruiker werkt, zodat hij kan heen en weer kan wisselen tussen dialoogvenster en document. Een voorbeeld is het dialoogvenster **Zoeken en vervangen**.

In de meeste gevallen heeft de gebruiker alleen interactie met het dialoogvenster (en niet met het document zelf), zolang het dialoogvenster open is. Wanneer de gebruiker het dialoogvenster sluit na gebruik (gewoonlijk door op **OK** of op een andere knop te drukken worden de wijzigingen opgeslagen en het dialoogvenster gesloten) en kan hij verder werken aan het document.

Wie schreef dit boek?

Dit boek werd geschreven en vertaald door vrijwilligers van de LibreOffice gemeenschap. U kunt ook bijdragen door ons te helpen met schrijven of vertalen. Winsten uit de verkoop van de gedrukte versies worden gebruikt ten voordele van de gemeenschap.

Dankwoord

Dit boek is een aangepaste en bijgewerkte versie van *Getting Started with OpenOffice.org 3.3*. De bijdragers aan dit boek zijn:

Jean Hollis Weber
Thomas Astleitner
Chris Bonde
JiHui Choi
Laurent Duperval
Peter Hillier-Brook
Rachel Kartch
Michael Kotsarinis
Dan Lewis
Andrew Pitonyak
Hazel Russman
Joe Sellman
Alex Thurgood
Linda Worthington

Michele Zarri
Richard Barnes
Nicole Cairns
Richard Detwiler
Spencer E. Harpe
Richard Holt
Stefan A. Keel
Peter Kupfer
Alan Madden
Carol Roberts
Gary Schnabl
Janet Swisher
Barbara M. Tobias

Magnus Adielsson
Agnes Belzunce
Daniel Carrera
Alexander Noël Dunne
Regina Henschel
John Kane
Jared Kobos
Ian Laurensen
Michel Piquier
Iain Roberts
Robert Scott
Jim Taylor
Claire Wood

Vertalers:

Henk van der Burg
Leo Moons

Jan De Jongh

Kees Kriek

Veelgestelde vragen

Welk is de licentie?

LibreOffice 5.0 wordt verdeeld onder de Mozilla Public License, goedgekeurd door Open Source Initiative (OSI). U vindt de MPL licentie hier <https://www.mozilla.org/en-US/MPL/2.0>

Mag ik LibreOffice verdelen? Mag ik het verkopen? Mag ik het gebruiken voor zakelijke doeleinden?

Ja

Op hoeveel computers mag ik het installeren?

Op zoveel u wilt.

Is LibreOffice beschikbaar in mijn taal?

LibreOffice is vertaald (gelokaliseerd) in meer dan 40 talen, zo wordt uw taal waarschijnlijk ondersteund. Bovendien zijn er meer dan 70 spellings-, afbrekings- en synoniemenwoordenboeken voor talen en dialecten beschikbaar, waarvan geen gelokaliseerde programma-interface beschikbaar is. Deze woordenboeken zijn beschikbaar op de website van LibreOffice: <http://www.libreoffice.org>

Hoe kan het dat de software gratis is?

LibreOffice wordt ontwikkeld en onderhouden door vrijwilligers en heeft de steun van vele organisaties

Ik schrijf een softwaretoepassing. Mag ik programmacode van LibreOffice gebruiken in mijn programma?

U mag dit binnen de voorwaarden gesteld in de MPL en/of LGPL. Lees de licentie: <https://www.mozilla.org/en-US/MPL/2.0>

Waarom heb ik Java nodig om LibreOffice te gebruiken? Is het geschreven in Java?

LibreOffice is niet geschreven in Java, het is geschreven in C++. Java is één van de talen die gebruikt kunnen worden om de software uit te breiden. De Java JDK/JRE is slechts nodig voor sommige functionaliteiten, waarvan de HSQLDB relationele databasemotor de belangrijkste is.

Opmerking: Java is gratis beschikbaar. Als u Java niet wilt gebruiken, kunt u nog steeds bijna alle functie van LibreOffice gebruiken.

Hoe kan ik bijdragen aan LibreOffice?

U kunt op vele manieren helpen bij de ontwikkeling en gebruikersondersteuning van LibreOffice en u hoeft geen programmeur te zijn. Als begin kunt u deze webpagina lezen:

<http://nl.libreoffice.org/ondersteuning/ondersteuning-door-de-gemeenschap>

Mag ik de PDF van dit boek verspreiden of het afdrukken en verkopen?

Ja, zolang u aan de voorwaarden van één van de licenties voldoet, zoals vermeld in het hoofdstuk [Auteursrecht](#), vooraan in dit boek. U hoeft geen speciale toestemming te vragen. We verzoeken u dat u een deel van de winst van de verkoop deelt met de gemeenschap, rekening houdend met het vele werk dat wij er in gestoken hebben.

Wat is nieuw in LibreOffice 5.1?

Hier vindt u de LibreOffice 5.1 Release Notes:

<https://wiki.documentfoundation.org/ReleaseNotes/5.1> (in het Engels)